Objem zvoka

Časopis TIM-a za polžev vsadek, Center za sluh in govor Maribor, Vinarska 6, Maribor

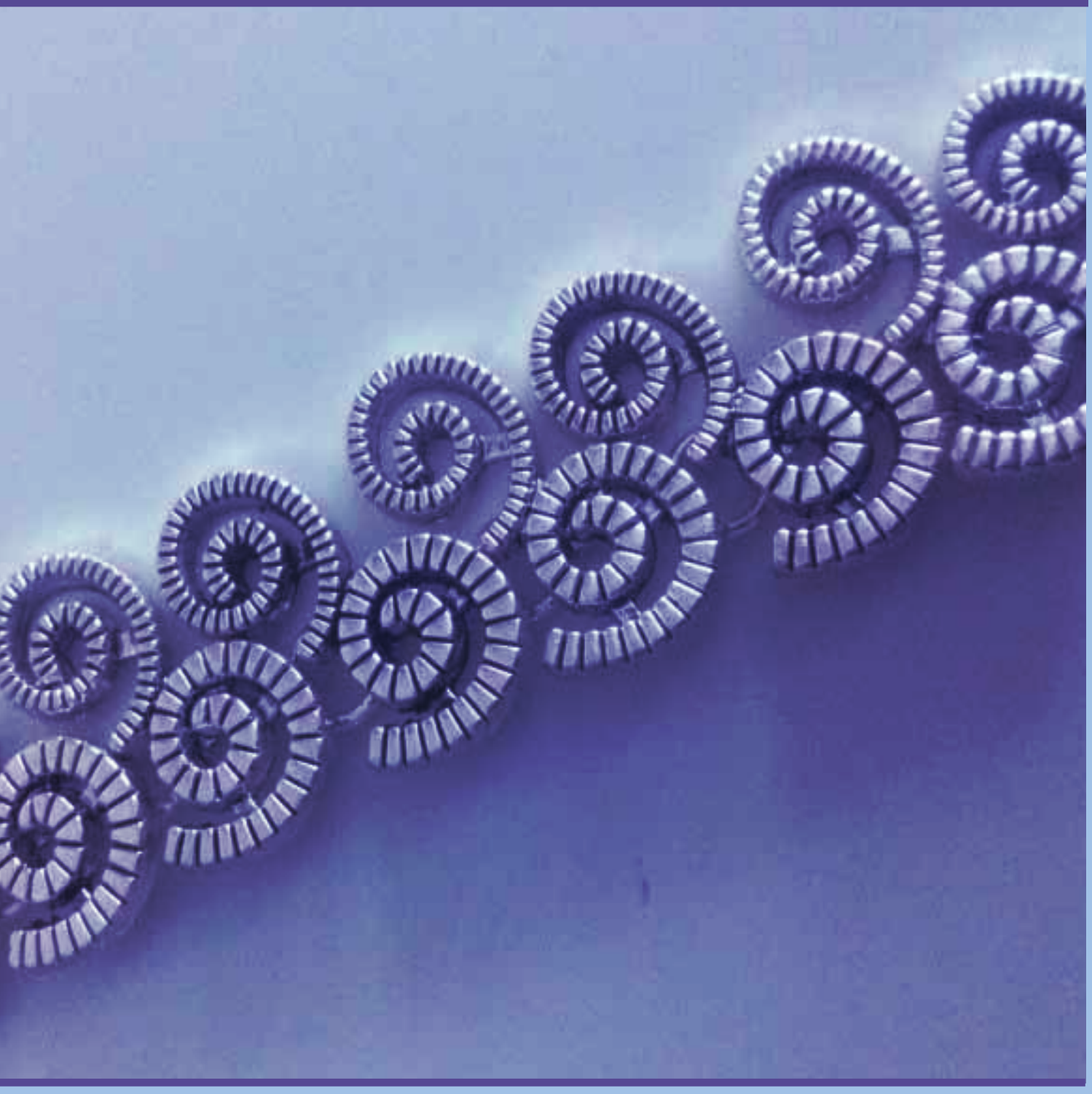

Številka 24, januar 2013, letnik 10

VSEBINA

Polžev vsadek 2
Uvodnik 3
Terapija s pomočjo glasbe 4
Rehabilitacija oseb s polževim vsadkom – kako in kje? 7
Polžev vsadek kot »rehabilitacijsko« orodje pri enostranski gluhoti 9
Obojestranska uporaba polževega vsadka pri otrocih, starih od 6 do 12 mesecev 10
Obojestranska implantacija - Da ali ne 11
Prehod mladih s sposebnimi potrebami iz šole na trg dela 14
6. slovenski ORL kongres z mednarodno udeležbo 15
Tradicionalno srečanje uporabnikov pv in njihovih družin na pikniku v mariboru 16
Počitnice 18

Informacije

Z vašimi vprašanji se lahko obrnete na člane Tima za polžev vsadek Centra za sluh in govor Maribor.

Tel: 02/228 53 40
02/228 53 46 (amb.)
02/228 53 44 (šola)
Fax: 02/228 53 63

E-mail:
diana.ropert@guest.arnes.si
nada.hernja@guest.arnes.si
alenka.werdonig@guest.arnes.si
sergeja.groegl1@guest.arnes.si
irena.varzic@guest.arnes.si
milan.brumec@guest.arnes.si
blanka.dobersek@guest.arnes.si
Spletna stran:
http://www.z-csg.mb.edus.si/

Časopis izdaja Center za sluh in govor Maribor - Tim za polžev vsadek, Vinarska ulica 6, 2000 Maribor
Direktorica mag. Dunja Petak

Odgovorna urednica Diana Ropert
Lektorirala Tjaša Burja
Uredil in za tisk pripravil
Milan Brumec

Časopis je brezplačen in izhaja v nakladi 500 izvodov. Na leto izidejo 3 - 4 številke. Tisk plačata podjetji Cochlear in MED-EL. Poštnino plačata podjetji Posluh in Widex.

ISSN C506-2713

POLŽEV VSADEK

Milan Brumec, Center za sluh in govor Maribor

SLUH IN NJEGOVA IZGUBA

Zvok iz okolice potuje v uho, kjer se spremeni v takšno obliko, da ga naši možgani prepoznajo. Zvočno valovanje iz okolice potuje od zunanjega v srednje uho, kjer povzroči nihanje bobniča. Preko slušnih koščic se valovanje prenese do polža, v katerem lasne celice pretvarjajo mehanske vibracije v šibke električne impulze, ki jih slušni živec prenese do možganov.
Ko je ta pot ovirana, slabše ali nič ne slišimo. Kadar slišimo slabše, smo naglušni in si pomagamo s slušnimi aparati.
Če niti s slušnimi aparati ne slišimo, smo gluhi. V tem primeru nam morda lahko pomaga polžev vsadek.

KAJ JE POLŽEV VSADEK?

Polžev vsadek je elektronska naprava, ki zvok iz okolice pretvarja v električne impulze, ki jih možgani lahko "razumejo". Polžev vsadek je sestavljen iz zunanjega in notranjega dela.

Zunanji deli polževega vsadka:
- mikrofon: sprejema zvoke iz okolice; nameščen je za ušesom (na procesorju) ali na oddajniku;
- procesor signalov: majhen računalnik, ki signal iz mikrofona spremeni v električne impulze; vsi novejši modeli so že zauheljni;
- oddajnik: plastičen obroč z navitjem in magnetkom; prenese signal iz procesorja govora v sprejemnik (notranji del).

Notranji del polževega vsadka:
- sprejemnik: sprejema signale iz oddajnika in jih razporeja na polje elektrod; vstavljen je pod kožo za ušesom;
- polje elektrod: nameščene so v polžu; preko njih se električni impulzi prenesejo na slušni živec.

ALI S POLŽEVIM VSADKOM TAKOJ SLIŠIM?

Ne! Po operaciji, ta običajno traja od 2 - 3 ure, ostane pacient do enega tedna v bolnišnici, dalje pa okreva doma. Večina se v tem času počuti normalno. Po približno mesecu dni mu strokovnjaki na kliniki dodajo še zunanje dele polževega vsadka, pri čemer je potrebna prva nastavitev procesorja govora glede na njegove individualne potrebe. Nastavitev ni enkratno dejanje. Na začetku so nastavitve bolj pogoste, kasneje pa enkrat letno, oz. po potrebi. PV ali kombiniran PV-slušni aparat se lahko vstavlja in uporablja na obeh ušesih.
Napredek in uspeh sta odvisna od mnogih dejavnikov, predvsem od tega ali je gluha oseba že slišala, ali pa je gluha od rojstva. Na vsak način pa polžev vsadek pomeni lažjo orientacijo gluhe osebe in olajšano pot pri učenju poslušanja in govora.
Sama vstavitev polževega vsadka ni dovolj za uspešno pridobivanje slušno-govornih sposobnosti, zato uporabnike usmerimo v rehabilitacijo.

UVODNIK

Diana Ropert, prof. def., Center za sluh in govor Maribor

Pozdravljeni v štiriindvajseti številki našega časopisa Objem zvoka.

Tako kot v naravi vse kroži, kroži tudi naše življenje: novo šolsko leto, novi razred, nova šola, fakulteta, novi izzivi v službah, nov časopis …

Nekdo me je na našem tradicionalnem srečanju, ki ga imamo vsak junij na Centru za sluh in govor Maribor, vprašal, zakaj je druga stran v časopisu vedno enaka. Naš časopis prejemate uporabniki PV, berejo pa ga tudi drugi: sorodniki uporabnikov, učiteljice in vzgojiteljice, strokovni delavci, naključni bralci, ki na naš časopis naletijo v knjižnicah; marsikdo za PV še ni slišal in prav zaradi tega želimo imeti na drugi strani časopisa vsakokrat kratko osnovno informacijo o njem.

V tej številki lahko preberete zanimiv članek o glasbi v terapiji in različnih pristopih k le-tej. Izvedeli boste, kako je poskrbljeno za habilitacijo, vzgojo in izobraževanje oseb s PV predvsem v SV Sloveniji, ki jo pokriva Center za sluh in govor Maribor. Spoznali boste nekaj vsebin, ki so bile predstavljene na 9. evropsko-balkanskem kongresu, ki se je odvijal 20.–22. 1. 2012 v Portorožu.

V slovenskem prostoru pa je vedno bolj vroča tema obojestranska uporaba polževega vsadka: kdo, kdaj, zakaj ... Znane so nam pomanjkljivosti poslušanja z enim ušesom ter prednosti poslušanja z obema ušesoma. Te je prof. Baumgartner izpostavil ter potrdil v svojem prispevku. Anketa v SV Sloveniji je pokazala, da so uporabniki in njihovi starši premalo seznanjeni z možnostjo dodelitve obeh polževih vsadkov ter s tem, kakšne so prednosti le-tega. V časopisu, ki je pred vami, je ta tema predstavljena. Naš časopis pa daje tudi možnost, da nas o vsem, kar vas zanima, povprašate.

TERAPIJA S POMOČJO GLASBE

Nada Hernja, Center za sluh in govor Maribor

Glasba je del človeške kulture. Vsaka kultura goji svojo glasbeno umetnost in tradicijo.

Glasba močno vpliva na nas in naša čustva. Lahko nas pripravi do joka, smeha, lahko nas pomiri ali vzburi. Na nas vpliva ne glede na naše znanje o njej.

Zakaj je glasba ljudem tako pomembna? Zakaj vpliva na naše možgane tako izrazito? Nevroznanstveniki v zadnjih letih odkrivajo vedno več o tem, kje in kako se glasba v naših možganih predeluje.

Mozart efekt je izraz, ki so ga v 80-tih letih prejšnjega stoletja povzeli po A. Tomatisu.

Dr. Alfred Tomatis (1920-2001), ORL specialist, je znan po svojih raziskavah povezanosti med ušesi, poslušanjem in jezikom. Dokazal je, da človek govori tako, kakor posluša. Razvil je proces učenja in privajanja ušesa na zvočno stimulacijo s posebno tehniko ter dokazal stimulativne učinke visokofrekvenčnih zvokov na centralni živčni sistem. Odkril je, da je za njegove ideje najboljša Mozartova glasba in gregorijansko petje, ki se poslušata preko zračne in kostne prevodnosti.

Konec 20. stoletja se je povečalo zanimanje za Mozart efekt. Pričeli so raziskovati, ali ta fenomen sploh obstaja. Zanimanje zanj je vzbudila raziskava psihologinje Francis Rauscher in sodelavcev (1993), ki je zaznala boljše prostorske sposobnosti pri skupini, ki je poslušala Mozartovo glasbo. Skupaj s fizikom Gordonom Schawom sta l. 1997 preverjala, ali pouk klavirja in petja vpliva na abstraktno-logično mišljenje otrok v primerjavi s poukom računalništva. V eksperimentu, v katerega so bili vključeni otroci v vrtcu, so s preverjanjem sposobnosti prostorsko-časovnega mišljenja ugotovili za 34 % višje sposobnosti pri skupini klavir/petje. Na osnovi teh rezultatov so predvideli možnost povečanja sposobnosti, ki so pomembne za matematiko, šah, znanost in tehniko.

Mediji so izsledke predstavili kot možnost povečanja inteligence s poslušanjem Mozartove glasbe. Raziskave so spodbudile veliko skrajnežev: od raziskav, ki so popolnoma negirale izsledke, do tistih, ki so verjeli v čudežno moč Mozartove glasbe. Med njimi je Don Campbell, ki je patentiral izraz Mozart Effect® in verjame v čudežne možnosti glasbe. Vplival je na mnoge; znani so programi v nekaterih ameriških državah, kjer vsak novorojenček dobi CD z Mozartovo glasbo.

Mozart efekt je povzročil poplavo knjig, kaset, CD-jev in različnih ustanov, ki bolj ali manj kritično ponujajo glasbo za reševanje različnih težav. Pogosto se uporabljajo argumenti, kot so: vemo, da glasba vpliva na naša čustva in razpoloženje – zakaj torej ne bi vplivala na našo inteligenco in zdravje?

Množijo se eksperimenti, s katerimi znanstveniki potrjujejo ali zavračajo vpliv glasbe na človekove sposobnosti. Pojavljajo se tudi poročila, ki ugotavljajo spremenjene reakcije telesa ob poslušanju Mozarta. Tako so leta 2010 zdravniki iz Tel Aviva v strokovni reviji Pediatrics objavili opažanja pri skupini predčasno rojenih otrok. Skupina novorojenčkov, ki je dnevno po 30 minut poslušala Mozartovo glasbo (CD Baby Mozart), je potrebovala manj kalorij dnevno, a so vsi kljub temu hitreje pridobivali težo. Primerjali so telesne dejavnike pred in po poslušanju glasbe in ugotovili, da je glasba pozitivno vplivala na metabolizem: dojenčki so porabili manj energije in posledično hitreje pridobivali na teži, kar je pomemben cilj oskrbe nedonošenčkov.

GLASBA V MOŽGANIH

V zadnjih letih se pojavljajo nova spoznanja o tem, kako se glasba procesira v možganih. Omogočajo jo moderne slikovne tehnike, s katerimi lahko spremljajo možgansko aktivnost.

Zanimivo je spoznanje, da očitno v možganih ni glasbenega centra. Pri poslušanju/izvajanju glasbe se stimulirajo različni, med seboj oddaljeni deli možganov. Pogosto so to področja, ki izvajajo druge kognitivne funkcije. Aktivno področje je odvisno od izkušenj in glasbene dejavnosti. Že po kratkem učenju glasbe možgani drugače sprejemajo dražljaje. Slušni sistem prenaša zvoke od ušesa do možganske skorje. Na tej slušni poti je več »postaj«, kjer se zvok predela. Zvoki/toni pa se ne prenašajo po vzorcu telefona ali zvočnika. Možgani na posamezne tone različno reagirajo; pri določeni frekvenci reagirajo optimalno (individualno optimalno frekvenčno polje); na ta isti ton reagirajo drugače, kadar je ta v različnem položaju med drugimi toni. Možgani dajejo pomembnim/naučenim tonom več prostora.

Raziskave na živalih kažejo, da se reakcija spremeni, ko se žival nauči njej pomemben ton. Ta izzove več reakcije v možganih; ta nova reakcija ostaja nato več mesecev dolgo. Tudi ta dognanja so spodbudila raziskovalce za spremljanje nevralne plastičnosti ljudi. Študije potrjujejo, da so naši možgani sposobni procesirati nove vplive in da že po kratkem treningu močneje reagirajo.

GLASBA KOT SREDSTVO ZA SLUŠNI TRENING

Tehnično spremenjeno glasbo priznani strokovnjaki ocenjujejo kot koristno pri različnih motnjah slušnega procesiranja. Motnja slušnega procesiranja je motnja, ki ovira poslušanje, razumevanje govora in učenje pri zdravem sluhu.

Kljub temu, da so slušni trening po Tomatisu in različne terapije z zvokom opredeljeni kot alternativna metoda, je Jones s sodelavci 2009 z raziskavo potrdil, da so terapije z glasbo lahko koristne pri slabši sposobnosti fonemskega razlikovanja in drugih govornih motnjah (zaradi povezave glasbe in jezika).

Vzroke za razvojne jezikovne motnje Rosenkötter (2003) pripisuje težavam pri slušnem shranjevanju govornih informacij in razlikovanju/analizi slišanih informacij. Bishop (1992) smatra, da je najpogostejši vzrok jezikovnih motenj motnja slušnega procesiranja. Fonološki delovni spomin sodi k sposobnosti avditivne predelave in zaznave. Fonološko zavedanje sestavlja več sposobnosti, med njimi ima slušni delovni spomin pomemben delež. Mednarodna študija Late Talker trdi, da imajo ti otroci v starosti dveh let poleg počasnejšega pridobivanja besednjaka tudi zmanjšane receptivne, konceptualno-simbolične in komunikativne sposobnosti.

Sallat (2009) odkriva mnogo skupnega pri procesiranju glasbe in jezika. Primerjal je 5-letnike s specifično jezikovno motnjo s kontrolno skupino otrok brez težav in potrdil povezavo med slabšo sposobnostjo procesiranja glasbe in specifično jezikovno motnjo. Izpostavlja pomen fonološkega delovnega spomina, ki je odgovoren tudi za prepoznavanje in pomnenje zaporedja tonov. Podobne rezultate so pokazale raziskave odraslih.

Jones zaključuje, da so primanjkljaji v razlikovanju tonov povezani s primanjkljajem v predelavi in zaznavi glasov, torej poslušanja govora.

Terapijo z glasbo pogosto svetujejo in uporabljajo pri otrocih z različnimi razvojnimi motnjami. Longitudinalno raziskavo so v letih 2001-2007 izvedli na finskem na populaciji otrok z učnimi težavami. Potrdili so, da se je s pomočjo programa JIAS bistveno izboljšala sposobnost razlikovanja glasov, filtriranja koristnega zvoka, določanje izvora zvoka, koncentracija in razumevanje govora, zmanjšala se je preobčutljivost na hrup.

RAZLIČNE METODE/ TERAPIJE S POMOČJO GLASBE

Obstaja bogata ponudba metod, ki uporabljajo glasbo v terapevtske namene. Katero metodo izbrati, sploh ni lahka odločitev; nanjo vpliva medijska prepoznavnost, dostopnost in cena. Zato naj navedem nekatere:

1. Že omenjeno Tomatis metodo izvajajo usposobljeni terapevti v Tomatis centrih. Terapijo predvidijo na osnovi diagnostike in jo praviloma izvajajo vsaj 30 ur po dve uri dnevno. Glasba je frekvenčno filtrirana in se izvaja s pomočjo slušalk preko zračne in kostne prevodnosti.
2. Auditory integration training je razvil Guy Berard, Tomatisov učenec. Na osnovi njegovih idej se je ustanovilo večje število centrov, ki ponujajo različne terapevtske tehnike pod tem imenom.
3. Dr. Berard AIT therapy: pod tem imenom je avtor zaščitil svojo metodo, znano tudi pod imenom »Berard AIT«. Terapija traja 10 ur v 10-12 dneh (običajno 2 x na dan po 30 minut). Posluša se izbrana, frekvenčno predelana pop, rock n roll, reggae in jazz glasba, v manjši meri tudi klasična glasba.
4. The Listening Programm je avditivna metoda, ki je patentirana. Sestavlja jo serija avdio zgoščenk klasične, predelane glasbe. Poslušanje lahko starši izvajajo doma pod vodstvom usposobljenega terapevta.
5. Audiva, Hoeren und Bewegen je program za razvijanje slušne percepcije, ki jo sestavljata dve fazi. Prva faza zajema poslušanje klasične glasbe, ki jo frekvenčno in lateralno predela

pripomoček HWT. Drugo fazo sestavljajo govorne vaje, ki jih posredujemo preko istega pripomočka s pomočjo slušalk in mikrofona. Izvaja se lahko po slušni in kostni poti. Priporoča se izvajanje doma v trajanju 12 tednov (3x po 10 minut dnevno).

6. Slušni integracijski trening (SIT) avtorja dr. Mladena Heđeverja sestavlja serija posnetkov predelane instrumentalne glasbe. Terapija se izvaja 2 meseca po 2-3 krat dnevno po 30 minut.

KORISTI TERAPIJE S POMOČJO GLASBE

Tehnično spremenjena glasba ima dve pomembni značilnosti:

- visoko filtriranje (izločene nižje in poudarjene visoke frekvence glasbe),
- lateralno poslušanje (zvok se »sprehaja« med levim in desnim ušesom).

Program AUDIVA navaja naslednje koristi:

Terapija z visokim filtriranjem je pomembna zaradi pomena visokih frekvenc za govorno komunikacijo. Uporablja se pri težavah fonemskega razlikovanja, zamenjavi slišanih glasov in slabšem razlikovanju tonov. Deluje na močnejšo živčno stimulacijo slušne poti in izboljša prostorsko zaznavo.

Lateralni trening je pomemben za razvoj pozornosti in intenzivno slušno procesiranje. Uporablja se pri težavah pozornosti, enostranskem poslušanju. Deluje na boljšo slušno pozornost, izboljša sposobnost filtriranja v hrupu in prostorsko zaznavo.

S pomočjo glasbene terapije lahko pričakujemo napredek na področju:

- pozornosti
- koncentracije
- slušne analize in sinteze
- fine motorike
- razumevanja govora
- branja in pisanja
- boljšem poslušanju v hrupnem okolju
- zmanjšanju preobčutljivosti na zvoke.

Za pričetek terapije ni omejitve. Z njo lahko pričnemo takoj, ko opazimo težave v razvoju. Nekatere motnje slušnega procesiranja bomo prepoznali pozno, morda šele v šolskem obdobju. Kolikor je meni znano, v Sloveniji še nimamo testov za njihovo diagnostiko. Napredek se običajno spremlja s pomočjo vprašalnikov, ki se izpolnijo pred in po terapiji.

Terapijo s pomočjo glasbe uspešno preverjajo in uporabljajo tudi v skupinskih programih vrtcev in šol.

LITERATURA:

http://www.taracentar.hr

http://www.audiva.de

http://www.thelisteningprogram.com/

http://www.tomatis-zentrum.at/

http://www.skepdic.com/mozart.html

http://www.berardaitwebsite.com/

N. Weinberger: Wie Musik im Gehirn spielt, Spectrum der Wissenschaft, 2005

Wieso hoeren wir Musik? http://www.aktiv-mit-ms.de

Wie Musik schlau macht. http://www.aktiv-mit-ms.de

K. Fruechtenicht: Untersuchung zur Wirksamkeit eines Hoer trainings bei Kindern im Vorschulalter mit einer Sprachverstaendnisschwache. http://www.audiva.de

MED EL
MEDICAL ELECTRONICS
hearLIFE

REHABILITACIJA OSEB S POLŽEVIM VSADKOM – KAKO IN KJE?

Irena Varžič, Center za sluh in govor Maribor

Prispevek je bil predstavljen 22. 10. 2011 na 9. balkanskem kongresu polževega vsadka in slušnih pripomočkov v Portorožu.

Osebe z motnjo sluha vstopajo z roko v roki z vedno bolj dovršenimi slušnimi pripomočki in rehabilitacijo v vse kvalitetnejše življenje.

Ob enakem cilju rehabilitacije teh oseb, to je čim bolje razviti poslušanje, razumevanje in govor ter se enakovredno vključevati v družbo, pa si vsaka država in znotraj nje ustanova razvije svoje specifične oblike pomoči.

REGIJSKA PORAZDELITEV

V Sloveniji obstajajo tri ustanove, ki se ukvarjajo z vzgojo, izobraževanjem in rehabilitacijo oseb z motnjo sluha. To so Center za korekcijo sluha in govora Portorož, Zavod za gluhe in naglušne Ljubljana ter Center za sluh in govor Maribor (CSGM). Osebe z motnjo sluha oz. njihovi starši tako praviloma iščejo pomoč v ustanovi, ki jim je najbližja. Tako vsaka ustanova na svojem delu Slovenije regijsko pokriva del področja. Severovzhodni del Slovenije pokriva CSGM, kjer imamo v šolskem letu 2011/2012 v obravnavi 112 oseb z motnjo sluha, od predšolskih in šolskih otrok pa do odraslih oseb.

Tabela 1: *Porazdelitev oseb z motnjo sluha v severno-vzhodni Sloveniji*

	PŠ	OŠ	SŠ	ODRASLI	SKUPAJ
PV	5	22	7	20	54
SA	17	24	4	2	57
BAHA	/	1	/	/	1
SKUPAJ	22	57	11	22	112

Po slovenskem Zakonu o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami iz leta 2000 se lahko tudi otroci z motnjo sluha usmerijo v vzgojno-izobraževalne programe s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo, ki se izvajajo v večinskih vrtcih in šolah. Zato se ti otroci večinoma ne šolajo več v specializiranih ustanovah za sluh in govor, temveč v vrtcih in šolah, ki so jim najbližja, v domačem kraju.

Na CSGM obravnavamo 90 otrok:

- od tega jih je kar 66 v integraciji, kar znaša 73 %,
- 19 otrok (21 %) obiskuje CSGM in
- 5 malčkov (6 %), ki so še v domači oskrbi.

Tabela 2: *Prikaz števila otrok z motnjo sluha, glede na izobraževanje v CSGM, v integraciji ali doma*

	PV			SA			BAHA	SKUPAJ
	PŠ	OŠ	SŠ	PŠ	OŠ	SŠ	OŠ	
CSGM	2	4		3	9		1	19
integracija	2	18	7	10	25	4	/	66
doma	1	/		4	/		/	5
SKUPAJ	5	22	7	17	34	4	1	90

REHABILITACIJO POKRIVATA DVE MINISTRSTVI

Rehabilitacijo oseb z motnjo sluha pokrivata v Sloveniji dve ministrstvi: Ministrstvo za zdravstvo in Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport (MIZKŠ).

V okviru Ministrstva za zdravstvo prihajajo osebe z motnjo sluha v specializirane ustanove, kjer se izvaja rehabilitacija poslušanja in govora v avdio-logopedskih ambulantah. Po potrebi dobijo tu tudi napotke zdravnika, psihologa, socialnega delavca in tehničnega osebja. To poteka preko delovnega naloga, ki ga osebi z motnjo sluha izda osebni zdravnik in na osnovi katere se izvrši tudi plačilo storitev, ki jih nudijo specializirane ustanove. Ministrstvo za zdravstvo tudi financira ali delno financira potrebne zdravstvene posege in slušne pripomočke, ki jih osebe z motnjo sluha potrebujejo. Žal pa še nismo dosegli, da bi bili tudi predšolski otroci upravičeni do uporabe FM sistema, kar bi nujno potrebovali, saj je v predšolskih skupinah vzgojiteljicam zelo težko vzdrževati tiho delovno okolje, ki je za razvoj poslušanja še kako pomembno.

Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport pa je pristojno za vzgojni in izobraževalni vidik otrok z motnjo sluha. Večina otrok je tako vpisana v večinske vrtce ali šole po Izobraževalnem programu s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo. Nekaj otrok z motnjo sluha pa je vključenih v specializirane ustanove za sluh in govor. Povsod se izvajata vzgoja in izobraževanje skladno s kurikulom oz. učnimi načrti ter potrebnimi prilagoditvami.

REHABILITACIJA NA CSGM

Na CSGM imamo v šolskem letu 2011/2012 vpisanih 19 otrok z motnjo sluha:

- 5 predšolskih otrok: 2 imata PV in 3 SA,
- 14 osnovnošolskih otrok: 4 imajo PV, 9 jih ima SA in 1 otrok z BAHA.

Z vsemi otroki delajo v oddelkih, v katerega so otroci glede na svojo starost vključeni, surdopedagogi. Ta izbira metode in oblike dela, ki so najbolj primerni za delo s temi otroki in s katerimi pridobiva in razvija sposobnost poslušanja in razumevanja ter razvija govorno-jezikovne sposobnosti. Poleg rednega vzgojno-izobraževalnega dela v oddelkih vrtca in šole pa imajo ti otroci še dodatno obravnavo:

- individualne slušno-govorne vaje,
- glasbene stimulacije,
- ritmične stimulacije,
- po potrebi fizioterapijo,
- po potrebi delovno terapijo,
- podporo psihologa,
- podporo tehnika za SA oz. PV.

Otrok je lahko vključen v vrtec ali šolo na CSGM samo za določen čas, ko nujno potrebuje intenzivnejšo obravnavo za svoj razvoj poslušanja in govora. Nato pa se lahko integrira v večinske vrtce ali šole. Nekateri otroci pa se na CSGM šolajo do konca OŠ.

REHABILITACIJA IZVEN CSGM

Surdopedagoginje s CSGM v šolskem letu 2011/2012 obravnavamo 5 malčkov (eden s PV in 4 imajo SA), ki so še v domači oskrbi ter 66 integriranih otrok z motnjo sluha, ki obiskujejo večinski vrtec ali šolo v svojem domačem kraju ali v njegovi neposredni bližini. Vsi otroci prihajajo glede na potrebo (1-4 krat na mesec) v avdio-logopedske ambulante, kjer se izvaja rehabilitacija poslušanja in govora. Tako obravnavamo:

- 12 predšolskih otrok: 2 imata PV, 10 jih ima SA,
- 43 osnovnošolskih otrok: 18 jih ima PV, 25 jih ima SA,
- 11 srednješolcev: 7 jih ima PV, 4 imajo SA. 15 od teh osnovnošolskih otrok s PV pa prihaja tedensko do 14-dnevno na 3-urno obravnavo. In sicer na:
- individualno slušno-govorno terapijo,
- glasbene stimulacije,
- ritmične stimulacije.

Otrok z motnjo sluha, ki je vpisan v večinski vrtec ali šolo, lahko dobi na osnovi odločbe o usmeritvi, ki jo izda Zavod RS za šolstvo do 5 ur dodatne strokovne pomoči na teden. Tako imajo ti otroci v okviru rednega vzgojno-izobraževalnega programa, ki se izvaja v njihovem vrtcu ali šoli, še:

- dodatno strokovno pomoč (DSP), ki jo izvajamo mobilne surdopedagoginje s CSGM (1-2 uri tedensko),
- DSP, ki jo izvajajo specialni pedagogi,
- predvsem v višjih razredih pa še učno pomoč, ki jo izvajajo razredni ali predmetni učitelji.

Na CSGM imamo 5 mobilnih surdopedagoginj, ki izvajamo DSP za 39 od teh otrok. Naš cilj je rehabilitacija. Pri tem gre za razvijanje poslušanja in razvoj govora. Torej ustvarjamo bazo, temelje, da se bo otrok sploh lahko učil. Naša naloga ni nuditi učne pomoči. Za to ima otrok dodeljene druge strokovnjake. Seveda pa spremljamo otrokovo šolsko delo, napredek in počutje. Otroku pomagamo premagovati težave, ki so posledica okvare sluha. Izbiramo metode dela, s katerimi pridobiva in razvija sposobnost poslušanja, razumevanja slišanega in razvija govorno jezikovne sposobnosti.

Ob integraciji otrok z motnjo sluha pa se je pojavila potreba po strokovni podpori tako otrokom, staršem kot tudi vzgojiteljem in učiteljem ter drugim strokovnim delavcem, ki delajo s temi otroki. To dobijo iz specializiranih ustanov za sluh in govor. Oblike strokovne podpore, ki jih izvajamo in so se izkazale za zelo učinkovite na CSGM, pa so:

- uvodna predstavitev otroka vzgojiteljem/učiteljem pred vključitvijo v vrtec/šolo,
- uvodni seminarji za strokovne delavce,
- permanentno izobraževanje,
- študijske skupine za učitelje, ki učijo otroka z motnjo sluha
- mobilna služba,
- timski sestanki,
- strokovna literatura, ki jo pripravlja Tim za polžev vsadek.

ZAKLJUČEK

Rehabilitacija oseb z motnjo sluha se začne hitro ob odkritju okvare sluha, kar je danes, tudi po zaslugi presejalnega testa za sluh v vseh porodnišnicah v Sloveniji, že zelo zgodaj. Tako je otrokom z motnjo sluha s pomočjo najboljših tehnologij in z najboljšimi rehabilitacijskimi pristopi omogočena uspešna integracija v svet slišečih ter kvalitetno življenje. Nekateri to zmorejo že v predšolskem obdobju, nekateri v osnovnošolskem obdobju ali pa tudi kasneje. Vsi pa ves čas potrebujejo redno in pozorno spremljanje iz specializiranih ustanov za sluh in govor, ki se izvaja bodisi znotraj ali zunaj njih. Ob tem pa se pojavlja tudi vprašanje potrebe po druženju mladostnikov, druženju staršev, za katere menimo, da bi morale dobiti podporo tudi s strani države ali drugih interesnih skupin.

posluh za sluh
Sončna pot 14 a
6320 Portorož

POLŽEV VSADEK KOT »REHABILITACIJSKO« ORODJE PRI ENOSTRANSKI GLUHOTI

Alenka Werdonig, Center za sluh in govor Maribor

Povzetek referata avtorjev Th. Keintzla, Th. Rosseja in M. Groesslbauerja iz klinike WELS. Pripravila Alenka Werdonig, dipl. psih. Referat je bil predstavljen na 9. evropskem balkanskem kongresu, ki se je odvijal 20-22. 1. 2012 v Portorožu

Avtorji so v začetku referata navedli podatke, da je v Avstriji približno pol milijona ljudi z okvaro sluha. Letno ogluši 200 ljudi na milijon prebivalcev. V Avstriji ogluši letno 1600 ljudi. Med njimi so tudi osebe, gluhe na eno uho, pri čemer drugo uho deluje normalno. Čeprav se zdi, da te osebe ne bi smele imeti večjih težav pri poslušanju, pa neketeri od njih vendarle poročajo o resnih težavah, s katerimi se soočajo.

Avtorji referata poročajo, da pacienti navajajo naslednje najpogostejše težave:

- izguba možnosti orientacije s pomočjo zvoka
- težave pri razumevanju govora v hrupnih okoljih
- ovire pri opravljanju poklica
- delo postane bistveno bolj stresno
- težave pri telefoniranju
- težave pri vožnji avtomobila.

Avtorji referata menijo, da so težave enostransko oglušelih podcenjene. Deležni so sicer svetovanja, v večini primerov pa nimajo nobene terapije, niti jim niso ponujeni tehnični pripomočki. Poročajo o štirih enostransko oglušelih pacientih, ki so jim vstavili polžev vsadek. Pri tem so bile indikacije za operacijo naslednje:

- poškodba polža
- trajanje gluhote manj kot 10 let
- nezadovoljstvo z drugimi oblikami rehabilitacije
- psihološki stres, ki ga enostranska oglušelost povzroča osebi.

Kontraindikacije za operacijo pa so bile naslednje:

- retrokohlearna poškodba in poškodba centralne slušne poti
- zakostenelost polža
- malformacije
- gluhota na eno uho je prisotna od rojstva.

Operirali so 4 osebe, stare od 31–60 let, 3 moške, 1 žensko. Trajanje gluhote je bilo od 3 do 13 let, razlog oglušelosti je bila nenadna izguba sluha. Pri dveh pacientih je bil prisoten tinitus. V času raziskave so imele osebe od 8 do 24 mesecev izkušenj s PV. Uporabljale so MedEl-ov polžev vsadek Sonata s standardnimi elektrodami. Za oceno učinka so uporabili standardizirane testne preizkušnje. Uporabili so tudi vprašalnik, s katerim so spraševali po opaženih spremembah pri razumevanju govora, poslušanje v prostoru in kvaliteti poslušanja.

Ugotovili so, da se izboljša razumevanje govora, orientacija s pomočjo zvoka, poslušanje v prostoru in zmanjša tinitus.

V zaključku avtorji ugotavljajo, da je polžev vsadek odlična razširitev rehabilitacijskih možnosti za enostransko gluhe osebe. Potrebna pa je ustrezna selekcija pacientov, ki morajo imeti tudi realistična pričakovanja do polževega vsadka.

SLUŠNI APARATI - WIDEX d.o.o.
Ljubljana, Resljeva cesta 32
tel.: 01/234 57 00 (servis)
tel.: 01/234 57 02 (prodaja)
www.widex.si; widex@widex.si

Uživajte v poslušanju ...

• svetovanje in testiranje, prodaja in servis
• slušni aparati in sistemi FM WIDEX, govorni aparati in drugi pripomočki za naglušne
• izdelava individualnih oliv z računalniško tehnologijo CAMISHA
• zaščita sluhovodov (VODASTOP)
• avdiološka diagnostična oprema INTERACOUSTICS, tihe kabine SAW 2
• tehnična podpora za polževe vsadke MEDEL

POSLOVALNICE:
Celje • Koper • Kranj • Maribor
Murska Sobota • Novo mesto
Ravne na Koroškem • Šempeter pri Gorici
Šempeter v Savinjski dolini

Vedno z vami,
... v skrbi za vaš sluh!

OBOJESTRANSKA UPORABA POLŽEVEGA VSADKA PRI OTROCIH, STARIH OD 6 DO 12 MESECEV

Alenka Werdonig, Center za sluh in govor Maribor

Povzetek referata Wolfa-Dieterja Baumgartnerja, univerzitetnega profesorja ORL klinike na Dunaju. Pripravila Alenka Werdonig, dipl. psih. Referat je bil predstavljen na 9. evropskem balkanskem kongresu, ki se je odvijal 20-22. 1. 2012 v Portorožu.

Profesor Baumgartner je poročal o primerjavi uspešnosti implantacije pri 115 obojestransko operiranih otrocih. Otroci so bili razdeljeni v štiri skupine. V prvi skupini sta bila dva postlingvalno oglušela otroka, ki sta bila sprva operirana na eni strani, nato pa po 4 oz. 6 mesecih operirana še na drugi strani. V drugi skupini je bilo 16 ob rojstvu gluhih otrok, ki so dobili prvi vsadek v povprečju pri starosti 36 mesecev, drugi vsadek pa v povprečni starosti 70 mesecev. V tretji skupini je bilo 44 od rojstva gluhih otrok, ki so dobili prvi polžev vsadek v povprečni starosti 15 mesecev, drugi polžev vsadek pa v povprečni starosti 8 let. V četrti skupini pa je bilo 44 od rojstav gluhih otrok, ki so bili obojestansko operirani simultano oz. znotraj šestih mesecev med prvim in drugim polževim vsadkom. Ti otroci so bili v času, ko so prejeli drugi polžev vsadek stari od 6 do 12 mesecev.

Profesor je pojasnil, zakaj se pravzaprav odločati za operacijo tako zgodaj, že pri dojenčkih. Osnovno vodilo je namreč, da se otroku zagotovijo pogoji za čim bolj zgoden razvoj govora in jezika. Pomembno orodje za odkrivanje gluhih otrok je presejalni test novorojenčkov. Odločitev za polžev vsadek pa je seveda možna le, kadar je diagnoza gluhote nedvomna. Pri tako majhnih otrocih pa morajo biti zdravniki pozorni na možnost tekočin v srednjem ušesu ali obolenj srednjega ušesa, upoštevati pa morajo tudi anatomijo in proporce ušes pri otrocih.

Za obojestransko operacijo uporabljajo najmodernejši polžev vsadek – Concerto, ki je tanjši, lažji, manj občutljiv, močnejši, varnejši ... Njegov procesr OPUS2XS je trenutno najmočnejši govorni procesor na svetu in je posebej primeren za majhne otroke.

Zaradi izredno različnih izhodiščnih položajev ni bilo mogoče primerjati otrok iz prvih treh skupin. Tako je ostala samo možnost primerjave otrok iz zadnje skupine s skupino primerljivo starih otrok s polževim vsadkom na eni strani. Ob primerjavi teh dveh skupin otrok so ugotovili, da so obojestransko operirani otroci hitreje napredovali v razvoju poslušanja, vendar razlika med skupinama ni bila pomembna. Enako je bilo pri rezultatih na testu ponavljanja zlogov in besed. Pomembna pa je bila razlika pri poslušanju nepričakovanih fonemov, besed in stavkov. Tu pa so bili bistveno bolj uspešni otroci, ki uporabljajo dva polževa vsadka. Ugotovili so, da je napredek obojestransko operiranih otrok 24 mesecev po prvi nastavitvi takšen, kot je napredek enostransko operiranih otrok 36 mesecev po prvi nastavitvi. Razvoj poslušanja (ocenjen z vprašalnikom LittlEARS) se pri obojestransko operiranih malčkih zelo približa pričakovanemu razvoju pri otrocih brez izgube sluha.

Ugotavljajo, da pri vseh 115 obojestransko operiranih otrocih ni bilo zaznati nobenih negativnih učinkov zaradi obojestranske stimulacije. Tako otroci kot njihovi starši in učitelji poročajo o zadovoljstvu. Otroci ne zavračajo polževih vsadkov, radi nosijo oba. Vsi uporabniki dveh polževih vsadkov, ki so šoloobvezni, obiskujejo redno osnovno šolo. Profesor Baumgartner je poudaril, da v primeru naknadne operacije z drugim polževim vsadkom drugo uho ne začne s poslušanjem od točke nič, otroku je omogočena zaznava smeri zvoka, izboljša se razumevanje govora v hrupu.

V zaključku je prof. Baumgartner povzel, da pri vseh skupinah obojestransko operiranih otrok opažajo izboljšano določanje smeri zvoka (ki pa je precej odvisno od starosti otroka), boljše rezultate pri razumevanju govora (še posebej v hrupu), da je prepoznava besed hitrejša, da se hitreje razvijeta govor in jezik, da se ti otroci večinoma šolajo v rednih šolskih sistemih, da pa zaradi uporabe dveh polževih vsadkov nimajo boljših šolskih ocen. Profesor je poudaril, da je potrebno za oglušele po meningitisu zagotoviti čimhitrejšo obojestransko vstavitev polževega vsadka, prav tako je zgodnja obojestranska vstavitev polževega vsadka priporočena tudi pri dednih gluhotah, vsekakor pa je pri odločitvi za obojestransko operacijo potrebno pretehtati tudi, ali je ta operacija avdiološko indicirana in anatomsko in/ali finančno možna.

Slušni aparati
WIDEX

OBOJESTRANSKA IMPLANTACIJA – DA ALI NE

Blanka Doberšek, Center za sluh in govor Maribor

UVOD

Podatki iz leta 2008 prikazujejo, da je v svetu okrog 8.000 uporabnikov obojestranskega polževega vsadka, največ teh operacij so naredili v ZDA (52 %). Pri obojestranski implantaciji polževega vsadka (PV) lahko uporabnik dobi oba vsadka hkrati (simultana) ali v določenem časovnem razmiku (zaporedna). Obe obliki implantacije imata svoje prednosti. Ne glede na to, za kakšno obliko gre, je v obeh primerih potrebna rehabilitacija v smislu navajanja na poslušanje. Poslušanje z dvema PV je bolj podobno naravnemu poslušanju, omogočena je lokalizacija zvoka in boljše je razumevanje govora v hrupu. Po prvih dodelitvah obojestranskega implanta pri nas nam starši otrok s PV postavljajo vprašanja, ki kažejo na premajhno obveščenost in različno pridobljena mnenja, tudi strokovnih oseb. S pomočjo vprašalnika za uporabnike in starše otrok s PV sem želela preveriti, v kolikšni meri so le-ti seznanjeni z možnostjo dodelitve obojestranskega implanta, kakšna so njihova stališča in vprašanja le-teh o obojestranski implantaciji. V raziskavi je sodelovalo 38 ljudi, od tega je bilo 10 odraslih uporabnikov PV in 28 staršev otrok s PV. V Sloveniji je trenutno 246 uporabnikov PV, prav tako imamo 4 bilateralno implantirane uporabnike PV.

REZULTATI

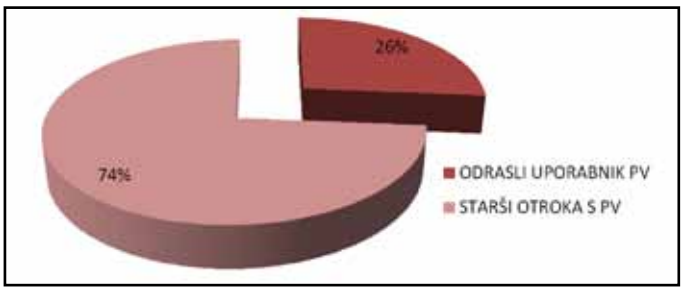

Graf 1: Število sodelujočih

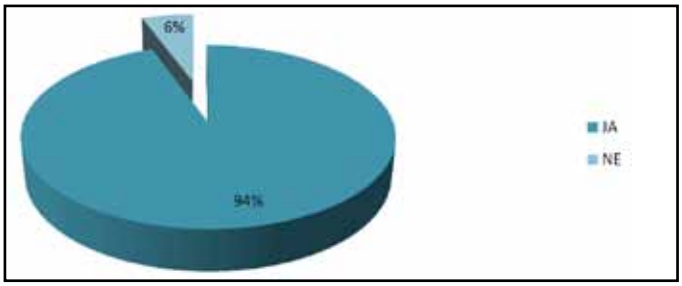

Graf 2: Zadovoljstvo glede uporabe PV

V raziskavi je sodelovalo 74 % staršev otrok s PV in 26 % odraslih uporabnikov PV. Večina (94 %) jih je zadovoljna s svojim oz. otrokovim PV, le 2 starša od sodelujočih navajata, da sta nezadovoljna, saj se otrok še ni navadil poslušanja s PV oz. gre za težavo s povečano stimulacijo obraznega živca.

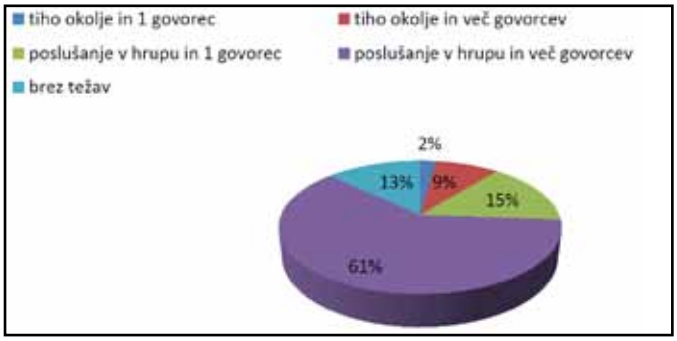

Graf 3: Največ težav glede razumevanje govora v različno zahtevnih okoljih

Večina sodelujočih navaja, da je najtežje poslušanje z razumevanjem govora v hrupnem okolju in v situacijah, kjer je več govorcev hkrati. To pa je tudi razumljivo, saj poslušajo z eno stranjo / z enim ušesom.

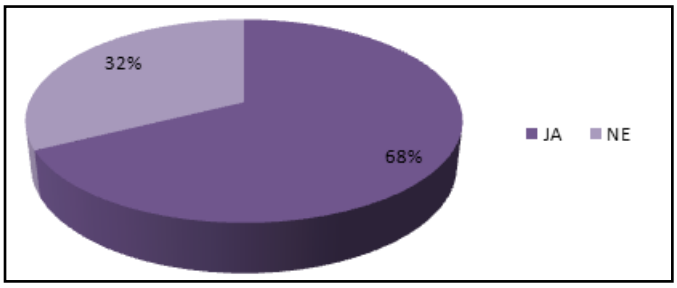

Graf 4: Ali ste seznanjeni z možnostjo dodelitve dveh PV (bilateralna implantacija)?

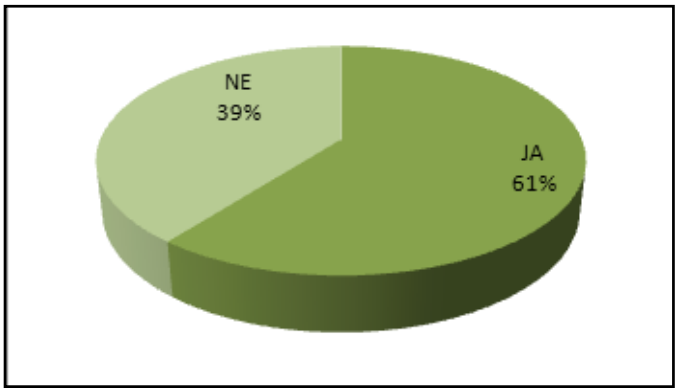

Graf 5: Ali ste seznanjeni s prednostmi, ki jih prinašata 2 PV?

Ugotovitve kažejo, da 1/3 uporabnikov oz. staršev otrok s PV ni seznanjena z možnostjo dodelitve 2 PV. Menim, da obstaja več razlogov za tak rezultat, med drugim tudi ta, da niso dovolj seznanjeni o prednostih poslušanja z 2 PV, kar nam kaže tudi naslednji graf. Skoraj 40 % uporabnikov PV oz. njihovih staršev ne pozna prednosti poslušanja z 2 PV.

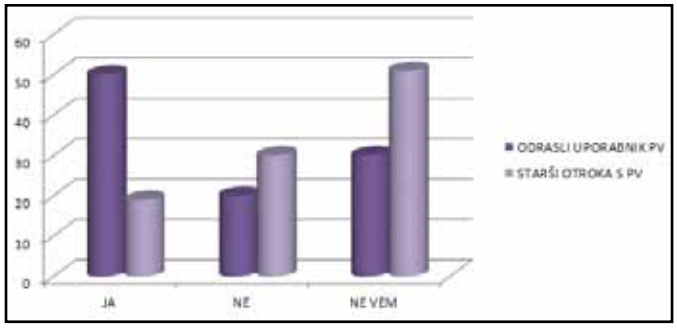

Graf 6: Ali bi se odločili za 2 PV?

Rezultati kažejo, da je odraslim uporabnikom PV ideja o 2 PV bolj blizu kot pa staršem otrok s PV. Odrasli imajo že več izkušenj s poslušanjem s PV in tako jim je odločitev mogoče lažja. V preteklosti so že uporabljali slušne aparate in morebiti niso imeli tako dobrih izkušenj kot pa sedaj s PV. Starši po drugi strani so bolj neodločni, kar pa je po mojem mnenju tudi razumljivo, saj je odločitev zase zmeraj lažja, kot pa kadar se moraš odločati v imenu otroka in tako vplivati na njegovo prihodnost. Otroci so še majhni, nedolgo tega so imeli prvo dodelitev operacijo in starši se bojijo druge operacije ter ponovnega postopka (ostaja pa tudi vprašanje, kaj bo prinesla prihodnost na področju tehnologije).

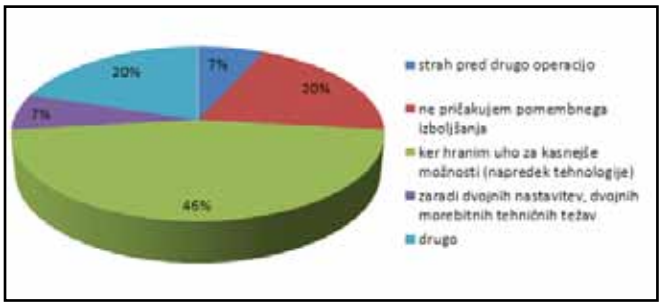

Graf 7: Če ne, zakaj ne?

46 % staršev in odraslih uporabnikov PV se ne bi odločilo za 2 PV, ker želijo počakati na napredek tehnologije, 20 % od njih ne pričakuje pomembnega izboljšanja v poslušanju z 2 PV in prav tako je pomemben odstotek tistih, ki se boji druge operacije.

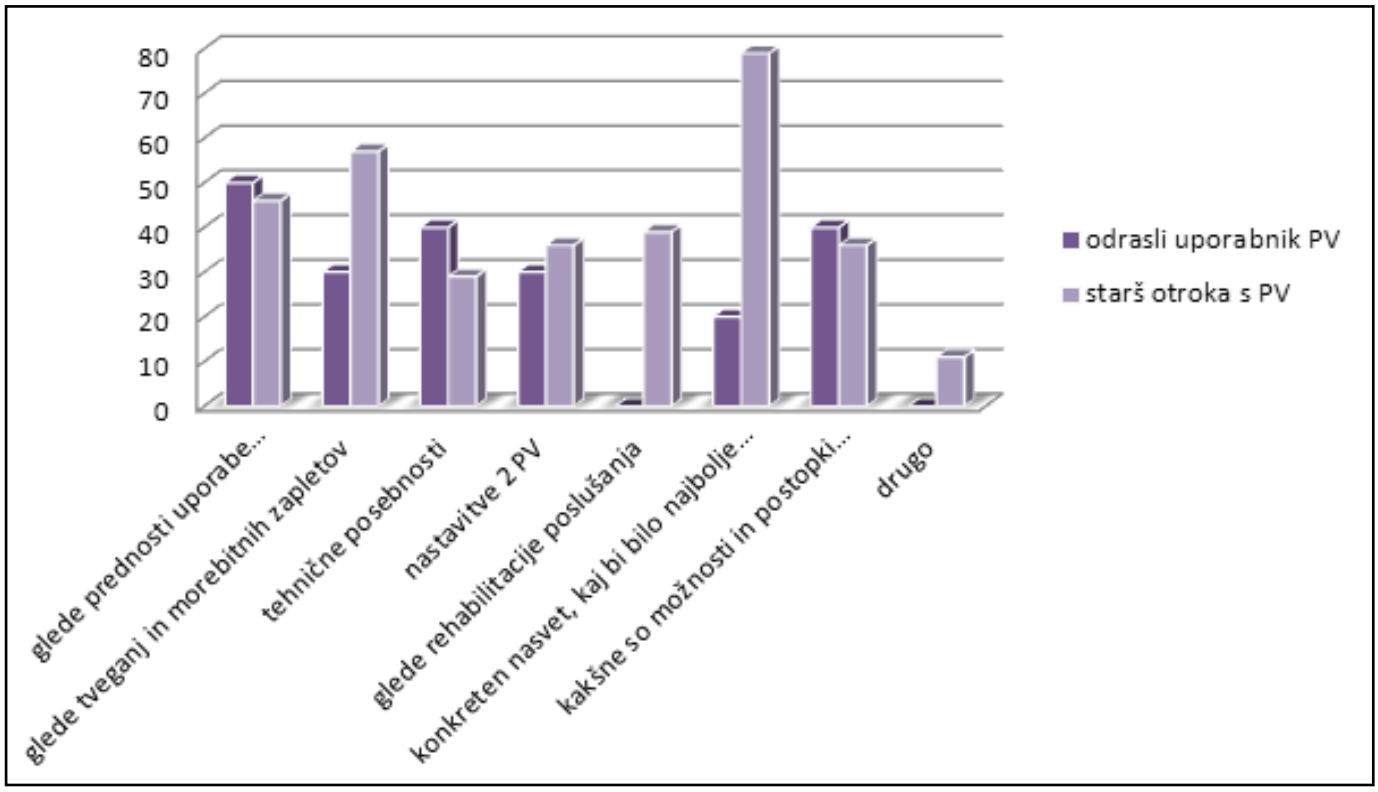

Graf 8: Kakšne informacije v zvezi z 2 PV bi še želeli?

Sodelujoči so lahko obkrožili več možnih odgovorov. 79 % staršev si želi konkreten nasvet, kaj bi bilo najbolje za njihovega otroka. 57 % staršev skrbi, kakšna so morebitna tveganja in zapleti ob dodelitvi 2 PV. Odrasle uporabnike pa najbolj zanimajo prednosti uporabe 2 PV.

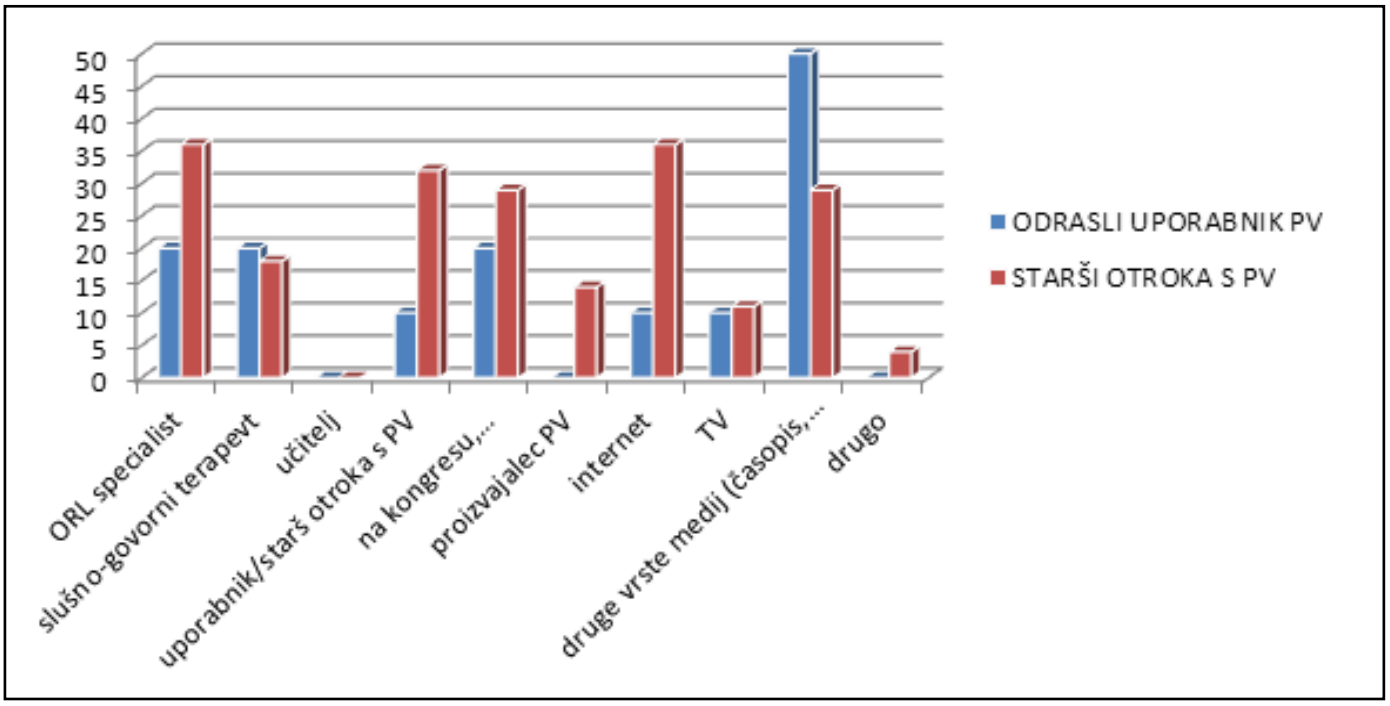

Graf 9: Od koga/kje ste dobili prve informacije glede 2 PV?

Večina staršev je prvo informacijo o obojestranskem PV dobila s strani ORL specialista in samostojno na spletu. Pomemben odstotek staršev je dobil informacijo tudi s strani drugega starša otroka s PV oz uporabnika PV. Odrasli po drugi strani pa dobijo največ informacij iz drugih medijev kot je npr. časopis, revije …

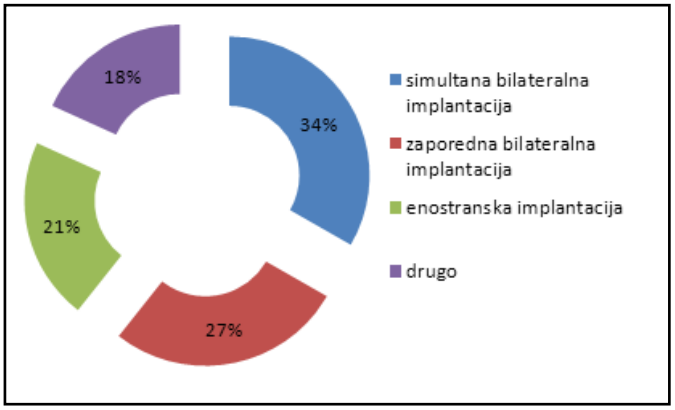

Graf 10: Kaj bi predlagali naslednji generaciji uporabnikov PV?

Graf prikazuje, kako imajo starši otrok s PV ter odrasli uporabniki PV različna mnenja glede tega, kaj bi svetovali bodoči generaciji uporabnikov PV. 34 % jih meni, da bi svetovali simultano (2 PV hkrati) bilateralno implantacijo, 27 % od njih pa zaporedno (en za drugim), 21 % bi jih svetovalo samo enostransko uporabo PV in 18 % se jih ne zna opredeliti.

3. ZAKLJUČEK

Raziskava je pokazala, da je še zmeraj veliko oseb (uporabnikov in staršev), ki niso seznanjeni z možnostjo dodelitve obojestranskega PV, predvsem pa o tem, kakšne so prednosti le-tega. Ko pa gre za samo odločitev za operacijo, pa so starši tisti, ki so bolj neodločni, ali otroku dodeliti obojestranski PV ali raje ostati pri trenutnem PV. Odrasli uporabniki tukaj razmišljajo malo drugače, le-ti bi se prej odločili za obojestranski PV. Pri obeh skupinah pa obstajajo zadržki pred obojestransko implantacijo največ zaradi napredka tehnologije in tako želijo drugo uho »ohraniti« za kasnejše možnosti. Nekaj uporabnikov in staršev pa je tudi mnenja, da z drugim PV ne bo pomembnega izboljšanja v samem poslušanju. To spet kaže na to, da so premalo obveščeni o prednostih poslušanja z 2 PV. Pri vprašanju, kakšne informacije bi si še želeli v zvezi s tem, je največ staršev izrazilo mnenje, da je to konkreten nasvet, kaj bi bilo dobro za njihovega otroka, skrbi pa jih tudi glede tveganj in morebitnih zapletov. Odrasli uporabniki PV pa bi si želeli še več informacij o tem, kakšne so prednosti obojestranske implantacije.

Na tem mestu bi se še enkrat najlepše zahvalila vsem sodelujočim v raziskavi, ki so si vzeli toliko časa, da so izpolnili ter vrnili vprašalnik. Ugotovitve bodo vsekakor v pomoč nam, ki se strokovno ukvarjamo s tem področjem in morda tudi vam dragi uporabniki PV ter starši otrok s PV ter vsi bodoči kandidati PV, ki še čakate na implantacijo.

Hear now. And always
Cochlear™

PREHOD MLADIH S SPOSEBNIMI POTREBAMI IZ ŠOLE NA TRG DELA

Urška Cimperšek, AURIS

Mag. Tatjana Dolinšek, RACIO SOCIAL

Urška Pocajt Sumrak, RACIO SOCIAL

Zaposlovanje oseb z okvaro sluha je zaradi njihove komunikacijske oviranosti in tudi neznanja oziroma nevednosti delodajalcev, kako s takšnimi osebami komunicirati, še dodatno omejeno.

Problematika prehoda mladih na trg dela je ena najbolj aktualnih tem v evropskem prostoru na področju vključevanja ranljivih skupin na trg dela.

Položaj mladih na trgu dela se v Sloveniji in tudi v veliko državah EU vztrajno slabša. Stopnja brezposelnosti mladih je v veliko državah EU dvakrat višja od splošne, delovna mesta, ki jih mladi zasedajo, pa so pogosto negotova, slabše kvalitete in zato tudi slabše plačana. V EU si

zato urgentno prizadevajo za dvigovanje ravni in kvalitete zaposlovanja mladih in mlajših starejših ter izpostavljajo potrebo po razvijanju in izboljševanju priložnosti za zaposlovanje mladih. Ti morajo skozi izobraževanje in usposabljanje pridobiti ključne kompetence, da se lahko odzivajo na potrebe trga dela. Prehod na trg dela pa naj bi omogočal prav pridobitev prvega polno plačanega dela.

Različni podatki kažejo na potrebo po uvedbi podpornega sistema, ki bi mlade s posebnimi potrebami spremljal že v času šolanja in jih pripravljal na vstop na trg dela. Ugotavljamo namreč, da so mladi s posebnimi potrebami po končanem šolanju pogosto prepuščeni sami sebi, veliko jih ostane doma, nekateri se prijavijo v evidenco Zavoda za zaposlovanje, nekateri se vključijo v proces zaposlitvene rehabilitacije, redki pa se zaposlijo. Ni osamljen primer, da se mladi vključijo v zaposlitveno rehabilitacijo šele po mnogih letih, ki so jih preživeli doma kot brezposelni in tako izgubili temeljne sposobnosti zaposljivosti (strokovno znanje, delovne navade, samozavest ...).

Zaradi vseh teh dejstev smo se v zavodu Racio Social odločili, da se v partnerstvu z URI – SOČA (Razvojni center za zaposlitveno rehabilitacijo) in Medobčinskim društvom gluhih in naglušnih za Gorenjsko, AURIS Kranj v letu 2010 prijavimo na razpis Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve s projektom Prehod mladih s posebnimi potrebami iz šole na trg dela oziroma krajše Prehod. Na razpisu smo bili uspešni. Pridobili smo priložnost, da lahko od decembra 2010 do decembra 2013, kolikor traja projekt, s pomočjo sofinanciranja Evropskega socialnega sklada in Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve razvijamo in praktično preizkušamo pristope podpore mladim s posebnimi potrebami iz šole na trg dela.

Namen projekta Prehod je pomagati mladim s posebnimi potrebami na prehodu iz šole na trg dela.

Projekt temelji na dejstvu, da prehod mladih invalidov iz šole na trg dela v Sloveniji ni celovito in zadovoljivo urejen. Ugotavljamo, da v Sloveniji nimamo vzpostavljenih pogojev in organizacijskih struktur, ki bi omogočale podporo mladim s posebnimi potrebami in mladim invalidom na prehodu iz šole na trg dela. Med drugimi aktivnostmi smo v projektu zato pričeli usposabljati 15 strokovnih delavcev, ki bodo ustrezno teoretično in praktično usposobljeni nudili strokovno pomoči mladim invalidom pri prehodu iz šole na trg dela. V šolskem oziroma študijskem letu 2012/2013 bodo tako nudili ustrezno strokovno pomoč in podporo najmanj 50 mladim s posebnimi potrebami in mladim invalidom ter jih spremljali na prehodu iz šole v delo.

V program usposabljanja vključeni strokovni delavci prihajajo iz različnih strokovnih institucij, organizacij in podjetij. Profesionalno delujejo na različnih poklicnih in strokovnih področjih: socialni delavci, rehabilitacijski svetovalci, psihologi, sociologi, pravniki, specialni pedagogi, tehnologi in profesorji strokovnih predmetov ter drugi.

Program usposabljanja je zastavljen praktično. Sestavlja ga pet modulov. Vsak modul traja dva dni. Strokovni delavci za prehod so se v programu usposabljanja podrobno seznanili z delovnopravno in socialno zakonodajo, zakonodajo o trgu dela, zaposlitveno rehabilitacijo in zaposlovanjem invalidov ter drugo zakonodajo. Osvajali so komunikacijske veščine, veščine učenja, poslovni bonton, ocenjevanje kompetenc in druge vsebine, pomembne za kakovostno delo z mladimi s posebnimi potrebami na prehodu iz šole na trg dela. Vse usvojene veščine in znanja so imeli priložnost preizkusiti na sebi v delavnicah.

Meseca junija 2012 so strokovni delavci, ki smo jih v projektu poimenovali svetovalci za prehod, pričeli navezovati stike z ravnatelji in svetovalnimi delavci šol po različnih regijah v Sloveniji z namenom identificirati mlade s posebnimi potrebami, s katerimi bodo praktično delali na prehodu iz šole na trg dela v šolskem oziroma študijskem letu 2012/2013. Stike so vzpostavili z osnovnimi, srednjimi, višjimi, visokimi šolami in fakultetami. V določenih okoljih so izvedli že prve uvodne razgovore z nekaterimi mladimi s posebnimi potrebami, ki se bodo v jesenskih mesecih vključili v praktično delo. Mlade s posebnimi potrebami bodo svetovalci za prehod že v procesu šolanja pričeli pripravljati na učinkovit vstop na trg dela. Med mladimi so tudi gluhi in naglušni učenci, dijaki in študenti.

Tudi svetovalcem za prehod bo v času praktičnega dela z mladimi nudena pomoč ustreznih strokovnjakov pri reševanju strokovnih vprašanj, problemov in dilem. Med seboj so vzpostavili trdno sodelovanje. Tako povezani bodo lahko izmenjevali izkušnje in znanja, ki jih bodo pridobivali v praktičnem delu. Pomembno je tudi, da bodo lahko delili poglede, ideje in uspehe ter se medsebojno navduševali.

Pravica do izobraževanja je temeljna pravica vsakega posameznika, omogoča dostop do dela, to pa naj omogoči posamezniku dostojno življenje po pridobljeni izobrazbi.

O dogodkih in rezultatih projekta Prehod vas bomo, drage bralke in bralci, sproti obveščali.

MED-EL MEDICAL ELECTRONICS
hearLIFE

6. SLOVENSKI ORL KONGRES Z MEDNARODNO UDELEŽBO

Mirko Robba, Posluh d.o.o.

Kratek odmev s 6. slovenskega ORL kongresa z mednarodno udeležbo.

V ljubljanskem hotelu Slon je v času 4. – 6. 10. 2012 potekal 6. slovenski ORL kongres z mednarodno udeležbo. Med drugimi sponzorji je prireditev podprlo tudi naše podjetje. Organizirali smo satelitski simpozij, na katerega je podjetje Cochlear povabilo izkušenega italijanskega otokirurga Sandra Burdo, ki je predstavil svoje raziskovanje na področju bilateralnih kohlearnih implantacij. V svojih raziskavah ugotavlja, da je najbolje, če tako implantacijo opravijo sočasno. Če pa se opravi s časovnim zamikom, njegovi izsledki kažejo, da ni toliko pomemben časovni razmik med operacijama ampak to, kako zgodaj je bila opravljena prva vsaditev.

Hear now. And always Cochlear™

dr. Sandro Burdo predava na simpoziju

TRADICIONALNO SREČANJE UPORABNIKOV PV IN NJIHOVIH DRUŽIN NA PIKNIKU V MARIBORU

V soboto, 2. junija 2012, sem se skupaj z možem že tretjič udeležila piknika uporabnikov polževega vsadka.

In kot vsako leto, sem bila tudi letos vesela, da smo se zbrali v tolikšnem številu. Vreme nam je bilo naklonjeno, saj smo za ta dan prosili, da nas ne bi namočilo.

Organizatorji pa so se potrudili, da nismo bili lačni in žejni, pa še posladkali smo se lahko.

Vesela sem, da je tudi naš tim vedno prisoten, da se znova lahko o čem pogovorimo, poleg tega pa se tudi z njimi poveselimo, poklepetamo še o drugih stvareh. Žal mi je le, da našega kirurga doc. dr. Rebola še nismo videli z nami na tem druženju.

Še posebej sem vesela, da nas je odrasle uporabnike polževega vsadka naša Diana povabila v učilnico na zelo lep spoznavni klepet, kjer smo lahko izmenjali izkušnje, slabe in dobre strani uporabe PV. Veseli me, da imamo vsi pozitivne izkušnje z uporabo PV, da z njim slišimo, da lahko živimo polno življenje. Škoda, da so nekateri še manjkali, saj je ta del bil zame najprijetnejši in najzanimivejši. Veliko novega, pozitivnega in lepega sem izvedela, veliko smo se nasmejali, se še bolj spoznali. In verjamem, da se bomo drugo leto spet srečali, in spoznali še koga novega.

Sicer pa bi ob rob temu rada povedala, da sem po operaciji izpred štirih let vedno bolj polna elana, optimizma, da sem vedno vesela, nasmejana; da sem srečna, da slišim, telefoniram, se družim z ljudmi. Da spoznavam vedno širši krog ljudi, saj sem začela svoje poslanstvo (moja dolgoletna želja, a sem mislila, da je ne bom mogla nikoli udejaniti zaradi gluhote) kot prostovoljka v Društvu upokojencev Gornja Radgona in aktivna članica Društva invalidov Gornja Radgona.

Ob vsem tem človek nima časa za negativne misli, ampak ti požene kri po žilah in da elan za nove dni.

Za vse uporabnike polževega vsadka – moja pesem:

DUŠA SAMA PESEM POJE

V svetlobi jutra poraja se nov dan,
nov začetek zame, zate,
za vse ljudi sveta.
Nič več črne megle,
nič objokanih noči,
le nasmeh svetel,
sijoče oči.
V daljavi sonce sreče,
v srcu svetel ideal,
duša sama pesem poje,
vstal je nov, lepši dan.

Le droben žarek upanja zame sije,
A lahko bi sklatila zvezde z neba.

Marjanca Škrobar

POZDRAVLJENI!

Minilo je že nekaj časa, od kar smo bili skupaj na pikniku. Lepo je bilo, tisti pogovori v učilnici pa so na naju delovali kot terapija. Takih pogovorov bi si želeli več. Vi vsi, ki delate na Centru, ste osebe z velikim srcem, vaše delo je zelo plemenito. Ko prihajava na nastavitve, ko vstopiva v preddverje stavbe, naju objame toplina. Bodite najlepše in najboljše!

Lep pozdrav, Zinka in Anka Kocbek

MED EL
MEDICAL ELECTRONICS
hearLIFE

Še enkrat hvala gospe Ireni za povabilo na sproščeno druženje v Mariboru, katerega smo se udeležili s celo družino.

Vsaka nova stvar je kot obrnjen nov list v knjigi, nekaj drugačnega, boljšega.

Za hčerko Ano Marijo je to bilo spoznanje, da ima v primeru, če bo na levo uho popolnoma oglušela, še vedno upanje, da bo slišala s pomočjo polževega vsadka.

Seveda ji je tudi pogovor z otroki, ki ta polžev vsadek uporabljajo, veliko pomenil, še več pa za nas starše, ki nam izboljšava za naše otroke pomeni vse in še več.

Lepo je bilo sproščeno poklepetati s starši otrok, ki že uporabljajo polžev vsadek; iz pogovora se da slutiti optimizem, ki ga vsi ti naši otroci potrebujejo pri premagovanju vsakdanjih ovir zdaj in tudi v prihodnosti.

Treba je pa tudi pohvaliti organizatorje, ki jim je piknik v sproščenem vzdušju lepo uspel, pa še vreme je vzdržalo, čeprav so napovedovali drugače.

Ja, za konec želim vsem zaposlenim v Centru za sluh in govor Maribor sporočiti: “Ostanite še naprej tako dobri do naših otrok, brez vas in vašega dela z njimi bi jim bilo mnogo težje premagovati ovire v vrtcu, v šoli in v življenju. Hvala vam!”

Anja Haložan

AH, TI NAŠI LJUBI OTROCI!

Druženje z drugačnimi otroki, ki so bili skupaj z nami starši v soboto na pikniku, je bila zame samo še ena pozitivna potrditev, da imamo ob gluhoti čudovite, drugačne, notranje bogatejše otroke.

So otroci, ki so nas marsikaj naučili in nam veliko, veliko dali ter nam še kar naprej dajejo. Srečanje z ostalimi starši je preko razgovorov to dejstvo samo potrdilo.

Hvala timu PV, osebju CSGM, ki se ukvarja z drugačnostjo, sprejema naše otroke in skupaj z nami verjame vanje. Za tako delo, za pravi odnos do drugačnosti, se moraš verjetno že bogat roditi, kajti govoriti o drugačnosti je lahko, toda občutiti jo, doživeti, pa je druga stvar.

Po mojem občutku je bil piknik poln velikih, čustveno stabilnih, bogatih ljudi, prijateljev. Poznamo se, razumemo brez velikih besed, enostavno smo povezani in to čutimo.

Srečna sem, da mi je sin omogočil ta poznanastva, pogled v bogatejši svet. Še enkrat hvala za vabilo ter skrb za drugačnost.

Mira Ambruš

POČITNICE

POČITNICE IN NOVA ŠOLA

Med počitnicami sem se imel lepo. Šli smo na morje. Tam smo se zabavali, kopali in jedli pico. Z bratrancema sem šel v kino gledat Ledeno dobo 4. Risanka je bila smešna, zato smo se veliko smejali. Med počitnicami smo se tudi preselili v novo hišo. Tu se imamo fino. Sedaj obiskujem novo šolo v Šentjanžu, kjer je dobra druščina. V šoli je okrog 121 učencev. Vesel sem, da imam nove sošolke, sošolce in šoferja Srečka, ki vozi velik kombi. Pelje lahko 11 potnikov. Danes nas je bilo 6. Na kombiju sem priden. Med sošolci imam tudi nove prijatelje: Žana, Danija, Žiga … Z njimi se pogovarjam, delam letala ... V šoli imam tri učiteljice in dva učitelja. Ta učitelja nas imata podaljšano bivanje. Tu igramo šah, človek ne jezi se in delamo domače naloge. V šoli imam tudi kosilo, ki je zelo dobro.

Gašper, 10 let

ZALOŽNIK GAŠPER V NOVI ŠOLI
OŠ Šentjanž, 4. r.

POČITNICE

Začele so se počitnice. Zvečer sem lahko gledal na TV kakšno risanko ali film, ker sem zjutraj lahko dlje spal. Za nekaj dni sem odšel na počitnice k babici. Tam smo se igrali z žogo. Vozili smo se s kolesi, jaz sem se tudi rolal. Potem sem šel na počitnice še k mami. Tam sem se igral s polsestro Dalilo. Igrali smo Enko, za dva dni pa me je mama odpeljala na morje. Imeli smo se lepo, čeprav je bilo zelo vroče. Ko sem se vrnil domov k teti, pa smo spet vsi skupaj odšli na morje v Sabunike. Tam smo se veliko kopali. Z Ajlo in Šakiro smo iz mivke gradili gradove, se lovili po peščeni plaži in igrali odbojko. Nabirali smo tudi školjke in polžke. Vozili smo se z vodnim skuterjem in lovili ribe. Stric Zvonko nas je peljal s svojim čolnom. Bilo je zelo lepo. Najlepše pa je bilo na Kornatih. Tja smo se peljali z veliko ladjo. Kopali smo se v čistem morju in si ogledali Slano jezero.

14 dni počitnic je zelo hitro minilo in jaz že komaj čakam naslednje poletje.

Ajnur Grošič

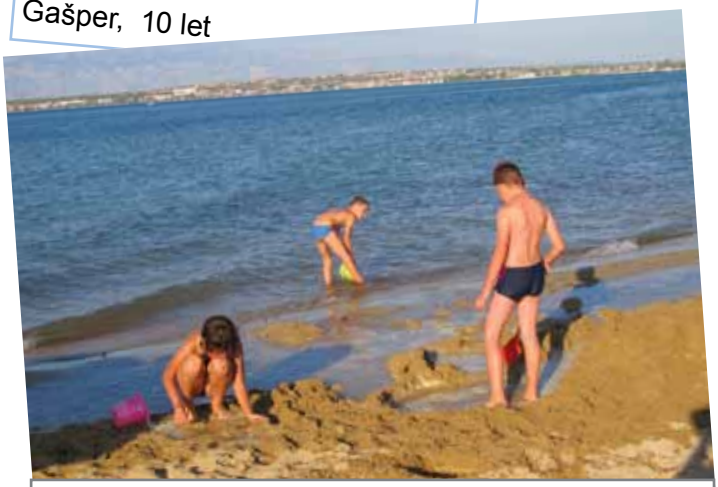

POČITNIC JE KONEC

Konec junija sem končala 3. razred. Pričele so se počitnice. Težko sem jih že čakala. Bila sem jih zelo vesela. Lahko sem dolgo spala. Ko je bilo zelo vroče, sem se kopala v domačem bazenu. Veliko sem se igrala s psom Spajkom. Televizor sem gledala več kot med šolskim letom. Tudi igrice sem igrala na računalniku. Za en teden sem šla na počitnice k teti Simoni v Duplek. Bilo mi je zelo všeč. Med počitnicami sem bila tudi na rojstnodnevni zabavi. Praznovali sta moji sestrični Ajda in Ana. Ajda je dobila za darilo rolerje, Ana pa lego kocke. Počitnice so skoraj prehitro minile.

Karin Rihter, 4. razred OŠ Korena

Imejte vse…

…z novim Cochlear™ Nucleus® Aqua pripomočkom –
edinim vodotesnim pripomočkom za zaušesne zvočne procesorje.

Cochlearjev pripomoček Aqua vam omogoči uživati v vodi in še vedno zelo dobro slišati – Ne glede ali ste v milnati kopeli, slanem morju, blatnem jezeru ali v plavalnem bazenu. Aqua pripomoček je plastična vrečka za enkratno uporabo, ki popolnoma zatesni procesor, kabel in tuljavo. Tako si lahko privoščite igro z mehurčki ali pa zgolj ležete na hrbet in poslušate njihovo brbotanje.

Povezujoč ljudi · Globalni vodja · Strastni vizionarji · Rešitve za življenje

Za nadaljne informacije se obrnite na našega zastopnika Posluh za sluh ali obiščite našo spletno stran
www.cochlear.com

Cochlear, eliptični logotip, Hear now. And always in Nucleus so bodisi blagovne bodisi registrirane blagovne znamke Cochlear Limited. N36078F ISS1 JAN13 Slovenian translation

Hear now. And always

Cochlear®

Bilateralna implantacija

MED-EL

Stereo poslušanje omogoča uporabnikom PV mnoge prednosti: boljše usmerjeno poslušanje in bolj razločno razumevanje govora v hrupnem okolju; manj napora in boljšo kvaliteto zvoka. MED-EL je od leta 1996 pionir na področju bilateralne implantacije. Dve ušesi vsekakor slišita bolje kot eno.

MED-EL – dvojno inovativen za vaše dobro

MED-EL, Izpostava Dunaj
Liechtensteinerstr.22a/1/Mezz/5
1090 Wien, +43-1-31 72 400

DORIMPEX d.o.o.
Vojkova 73, 1000 Ljubljana
+386-41-678 688

SLUŠNI APARATI WIDEX d.o.o.
Resljeva 32, 1000 Ljubljana
+386-1-2345 700

medel.com

MAESTRO™
Polžev vsadek

EAS™
Slušni implant

VIBRANT SOUNDBRIDGE®
Implant za srednje uho

hearLIFE

234125|r1.0